

گروه آموزشی هنر اسلامی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته هنر اسلامی گرایش سفال و سرامیک

عنوان: تأثیر متقابل سفال و فلز اسلامی ایران

استاد راهنمای اول: جناب آقای دکتر عباس اکبری

استاد راهنمای دوم: جناب آقای دکتر امیرحسین چیت‌سازیان

دانشجو: فرید پوررنجبر نصرآبادی

بهمن ماه 95

واژه های کلیدی: هنر اسلامی، فلزکاری اسلامی، سفالگری اسلامی، نقش و فرم، صنایع دستی ایران

چکیده:

تولید صنایع دستی و آثار هنری به شیوه های سفالگری و فلزکاری قدمتی چند هزار ساله در تمدن های بشری دارد. نیازهای روزمره یا خاص در کنار حمایت ها و تشویق های طبقات مختلف جوامع باعث تداوم فعالیت و حضور همیشگی این هنرها در طول تاریخ و بعضاً رقابت بین آنها بوده است و در پیشینه سفالگری اسلامی ایران به این موضوع اشاره شده است که سفالگران در مواردی به تقلید و اقتباس از ظروف فلزی پرداخته‌اند. در این پژوهش توصیفی - تطبیقی که گردآوری اطلاعات آن به شیوه‌ی کتابخانه‌ای و همچنین جمع‌آوری تصاویر از منابع معتبر اینترنتی صورت گرفته، کوشیده شده است ضمن ارائه نمونه‌های به‌دست‌آمده در دو جنبه فرم و نقش میزان و چگونگی ارتباط بین سفالگری و فلزکاری را در دوره اسلامی بررسی نموده و با در نظر گرفتن تاریخ تولید آثار همسان ابداعی یا اقتباسی بودن این آثار ارزیابی گردد. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده پس از دو قرن اول اسلامی که هنر ایران ضمن رکود نسبت به گذشته بدون تغییر مانده بود، سفالگران که بارونق بیشتری در کارشان مواجه شدند از یک‌سو به ابداع طرح‌هایی دست زدند که چند قرن بعد توسط فلزکاران نیز بکار رفت و از سوی دیگر به تولید آثاری مشابه ظروف فلزی ساسانی روی آوردند و در بعضی از تولیداتشان نیز اگرچه موضوعات متفاوت است، ویژگی‌های شاخص فلزکاری‌های ساسانی دیده می‌شود. روند تولید آثار سفال و فلز همانند در قرون پنجم تا هفتم بیشتر به صورت تشابه در فرم و تقریباً هم زمان دیده می‌شود و پس از قرن هشتم هجری قمری تقریباً اثر مشابهی در این رشته‌ها به چشم نمی‌خورد.